

Trajectbegeleiding

In artikel 357/2 van de Codex Secundair Onderwijs wordt trajectbegeleiding gedefinieerd als een continu proces van begeleiding en opvolging van de persoonlijke ontwikkeling en de vorming van de leerling zowel tijdens de schoolcomponent als tijdens de werkplekcomponent. In deze tekst werken we het concept trajectbegeleiding nog verder uit, zodat scholen en centra hiermee aan de slag kunnen.

Deze tekst vloeit voort uit een project van het Departement Onderwijs en Vorming, waarbij onderzocht werd hoe trajectbegeleiding in duaal leren geprofessionaliseerd kan worden. Dit project werd doorlopen samen met de pedagogische begeleidingsdiensten van de onderwijsverstrekkers en met ondersteuning van het directoraat-generaal Steun voor structurele hervormingen (DG REFORM) van de Europese Commissie. Het eindrapport van dit project kan je [hier](#) terugvinden. Dit project was het startpunt van een kennisdeling met de pedagogische begeleidingsdiensten, het Departement Werk en Sociale Economie, en het Departement Onderwijs en Vorming, die heeft geresulteerd in deze tekst.

Wat is trajectbegeleiding?

Trajectbegeleiding is bedoeld om elke leerling in duaal leren en de aanloopfase een kwaliteitsvol traject te laten lopen. Concreet omvat trajectbegeleiding een aantal facetten:

- Het leerproces van de leerling coördineren en opvolgen, waarbij ernaar gestreefd wordt de leerling zelf eigenaarschap van dat leerproces te laten opnemen. Dit leerproces gaat zowel om de persoonlijke ontwikkeling als om de vorming tijdens de school- en werkplekcomponent (of aanloopcomponent). In duale opleidingen is de inhoudelijke afstemming van de school- en werkplekcomponent cruciaal om de kwaliteit van het traject te garanderen;
- Aanspreekpunt zijn voor de betrokkenen in het traject;
 - Leerlingen en hun ouders;
 - Werkgevers en mentoren;
 - Andere leerkrachten;
 - Externe organisatoren van de aanloopfase.
- De administratie doen bij opstart, opvolging en afronding van het traject.

Welke taken worden concreet opgenomen binnen trajectbegeleiding?

Trajectbegeleiding omvat een heel divers palet aan taken:

- Spelen van een actieve rol in leerloopbaanbegeleiding van de leerling;
- Helpen bij de screening van de leerling;
- Ondersteunen bij de zoektocht naar een werkplek;
- Uitwerken van een invulling voor de aanloopfase, waarbij beroep gedaan kan worden op externe organisatoren of een werkplek;
- Ondersteunen bij de matching tussen een leerling en een werkplek, en het intakegesprek;
- Informeren van betrokkenen over duaal leren en de aanloopfase;
- Opmaken van de overeenkomst tussen leerling, werkplek en aanbieder duaal leren, en deze overeenkomst opladen in de tool Werkplekduaal;
- Opmaken van de overeenkomst met externe organisatoren/werkplekken in het kader van de aanloopfase;
- Uitwerken van het individueel opleidingsplan, samen met de leerling, de werkgever/mentor (en eventueel vakleerkracht), en actualisatie van dit opleidingsplan;

- Opvolgen van de competentieverwerving van de leerling, in samenspraak met de mentor;
- Afstemmen met andere leerkrachten en de klassenraad over het traject van de leerling;
- Coachen van de leerling en gerichte feedback geven;
- Bemiddelen bij conflicten;
- Professionalisering, onder meer door opvolgen van actuele ontwikkelingen wetgeving en arbeidsmarkt;
- Weten welke actoren betrokken zijn in duaal leren en de aanloofase (zoals de pedagogische begeleidingsdiensten, sectororganisaties, departement onderwijs en vorming, departement werk en sociale economie, en externe organisatoren in het kader van de aanloofase) om met deze actoren samen te werken en gericht ondersteuning te kunnen vragen.

Wie doet de trajectbegeleiding?

Scholen en centra kunnen zelf beslissen wie ze betrekken bij trajectbegeleiding. Dit kan één persoon zijn, maar het kan evengoed verdeeld worden over een aantal personen. Hoe dan ook is teamwork cruciaal om de afstemming tussen de trajectbegeleider(s) en de rest van de klassenraad te behouden. De praktijkleerkracht speelt een zeer belangrijke rol bij de concretisering van het opleidingstraject (in het bijzonder de afstemming tussen school- en werkplekcomponent). Daarom is het aangeraden om de praktijkleerkracht ook een belangrijke rol in trajectbegeleiding te laten opnemen. De praktijkleerkracht is immers het beste op de hoogte van de inhoud van het traject, en kan het snelst inspelen op opleidingsnoden en opportuniteiten.

Bij de beslissing over wie er betrokken wordt bij trajectbegeleiding, nemen scholen en centra best ook de competenties in rekening. Syntra West voerde [een project](#) uit, met ondersteuning van het Europees Sociaal Fonds, waarbij ze onderzochten welke competenties in trajectbegeleiding belangrijk zijn. Zij kwamen op de volgende competenties:

- Pedagogische competentie;
- Coachende competentie;
- Evaluerende competentie;
- Beroepsgerichte competentie;
- Organisatorische competentie;
- Teamcompetentie;
- Leercompetentie¹.

Professionalisering

Professionalisering is broodnodig om kwaliteitsvolle trajectbegeleiding te kunnen doen. Elk van de pedagogische begeleidingsdiensten nemen hierrond initiatief. Voor meer info neem je best contact op met de contactpersoon van jouw pedagogische begeleidingsdienst:

- GO!: mathieu.de.boever@g-o.be, ellen.van.den.stock@g-o.be (afdeling NeO).
- Katholieke Onderwijs Vlaanderen: wim.depue@katholiekonderwijs.vlaanderen, els.janssens@katholiekonderwijs.vlaanderen, koen.stassen@katholiekonderwijs.vlaanderen.
- OVSG: veerlevandeput@ovsg.be.
- POV: adelheid.van.hauwermeiren@pov.be.
- Syntrum: sven.brouwers@syntrum.be, patrick.de.roeck@syntrum.be.

¹ In het project van Syntra West, werd deze competentie benoemd als Levenslang leren.